

Acta sanctorum

quotquot toto orbe coluntur, vel a catholicis scriptoribus celebrantur, quae
ex Latinis et Græcis, aliarumque gentium antiquis monumentis

Quo dies primus et secundus continentur

Bolland, Johannes

Parisiis et Romae, 1866

§. XLVII. An Leo X Papa Brunonem etiam canonizarit, et quænam, ad
gloriam Sancti posthumam facientia, concessam ab hoc Pontifice cultum
ei deferendi facultatem proxime sint secuta.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73889](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73889)

AUCTORE
C. B.

scriptor hallucinatus hic sit, dubitari nullatenus debeat. Nec ii, qui S. Brunonem a Leone decimo canonizatione, æquipollenti saltem, Sanctis fuisse adscriptum, contendunt, ab errore immunes videntur, quemadmodum § sequens aperiet.

§ XLVII. An Leo X Papa Brunonem etiam canonizavit, et quænam, ad gloriam Sancti posthumam facientia, concessam ab hoc Pontifice cultum ei deferendi facultatem proxime sint secuta.

Leonem X Papam non tantum, ut ecclesiasticus Brunoni cultus deferretur, concessisse, verum etiam Sanctis eum adscripsisse seu canonizasse, nonnulli existimant; ac imprimis quidem ex his existisse videtur eruditissimus Annalium Ecclesiasticorum parens Baronius, utpote in suis ad Martyrologium Romanum Annotationibus hodie de Brunone ita observans: Vita functus est anno Domini MCCI, relatusque est inter Sanctos a Leone decimo, Romano Pontifice. Verum aliter longe sensit Benedictus XIV Papa; etenim in suo De servorum Dei Beatificatione et Beatorum Canonizatione Opere lib. 1, cap. 44, § 5, nullo pacto dici posse sanctum Brunonem a Leone X canonizatum fuisse, contendit, et sane non immerito, uti probant, tum quæ ipsemet ibidem adducit, tum quæ nos modo adducturi hic sumus. Cum canonizatio, uti infra docebo, cultus præceptum importet, non fuisse sane Brunonem vivæ vocis oraculo, quo, ut ei cultus ecclesiasticus deferri posset, anno 1514 dumtaxat impertisse Leonem X Papam, et recitatis Cardinalis Papiensis litteris intelligitur, in Sanctorum numerum ab hoc Pontifice relatum seu canonizatum, manifestum est. Quare ut, sanctum Cartusianorum Institutorem canonizatum a Leone fuisse, verum esse queat, oportet, ut altera hic illud post declarationem, vel vivæ itidem vocis oraculo vel litteris expressa, fecerit. Verum declarationis, vivæ vocis oraculo factæ atque a declaratione, in Cardinalis

C bulla tamen post data fecisse hoc illum, volunt nonnulli.

765 Quod autem ad litteris seu bulla expressam, qua id fecerit, declarationem spectat, Tutinus quidem in Historiæ Ordinis Cartusiensis Prospectu pag. 155, postquam, Leonem X, ut publicus S. Brunoni cultus deferri posset, anno 1514 vivæ vocis oraculo concessisse, narravit, ad annum 1515 subjungit: Leo X bullam canonizationis sancti Brunonis Generali Ordinis Cartusiensis transmisit, et in ea plura in Ordine servanda injungit. Tutino porro, bullam a Leone, qua Sanctus canonizatus fuerit, datam fuisse, hic tradenti, alii etiam nonnulli assentiuntur. Nescio tamen, an hæc accenseri debeat Surius. Etsi enim adscriptæ a se Sancti nostri Vitæ calcem metricè hunc in modum ejus canonizationem describat:

Papa Leo, gestis et majestate verendus, Cardineis Patribus celebri circumdatus actu, Certior est factus, quam sancte vixerit olim Bruno; quod obsequium, dum vixit, præstitit Urbi,

Quodque per hunc cultu divino Ecclesia crevit;

Hujus et audierat certo miracula quædam. Propterea votis Patrum concordibus illum Rettulit in Divos; festum concessit eidem Octobris sexta celebrari luce quotannis; (Illo nempe die moriens ascendit olympum); Erigere huic statuas, ac ædificare sacella Permittens; super his confecta diplomata confert.

Ordinis hæc nostri mater Carthusia servat Inter Romani multa instrumenta senatus; huic tamen descriptioni præfigit hunc titulum: Canonizatio, ut vocant, S. Brunonis carmine conscripta; quibus e vocibus, fueritne vere a Leone Papa Bruno canonizatus, dubitasse potest videri. Adhæc per diploma, cujus hic meminit, cum Zanottio (adi num. 762) Breve dumtaxat, quo Sancti cultum Leo permisit, fortassis intelligit. Ut sit, bullam equidem, qua S. Brunonem Leo X canonizavit, datam non fuisse, pro indubitato debet haberi.

766 Id sic ostendo: quod si bulla hujusmodi, quæ, facta licet tum Romæ, tum alibi diligentissima indagine, inveniri haud potuit, anno 1515 a Leone data fuisset, ea utique aut generali Reverendorum Patrum Cartusianorum capitulo, die septima Maji et sequentibus dicto anno 1515 in Cartusia Majori celebrato, si Majum sit prægressa, aut certe, si mense hoc fuerit posterior, generali eorumdem Reverendorum Patrum capitulo anno 1516 die 21 Aprilis et sequentibus in Majori itidem Cartusia celebrato, nota fuisset: neutri autem e capitulis hæc generalibus nota illa fuisse ullo modo videtur. Patres enim, ut quotannis, prout a Leone Pontifice fuerat concessum, S. Brunonis festum sexta Octobris die solemniter celebraretur, Officium conveniens de eo agatur, quotidianaque in Officio ecclesiastico commemoratio instituitur, in priori e duobus illis capitulis generalibus ordinaverunt, hancque ordinationem nova condita in posteriori capitulo ordinatione confirmaverunt, injungentes præterea, ut S. Bruno et in Litanis Conventualibus invocetur, et Martyrologio inscribatur; Bullam autem, qua Brunonem canonizavit, cultumque illum ei deferri Pontifex jussisset, non commemorant, facere id utique, si bullæ hujusmodi cognitionem habuissent, non omisuri. Ut, quæ verum id sit, studiosus lector perspicat, nihilque, quod ad gloriam Sancti posthumam spectet, præteream, ambas ordinationes illas, e Majori Cartusia a Cartusiano Parisiensi supra sæpissime jam laudato mihi procuratas hæc transcribo. Prior seu illa, quæ in capitulo generali anni 1515 condita fuit, sic habet: Cum sanctissimus Dominus noster Dominus Leo divina Providentia Papa decimus et modernus, nobis et Ordini nostro sua gratia dederit et concesserit licentiam et auctoritatem, ut in singulis domibus dieti nostri Ordinis, et earum ecclesiis seu capellis possimus festum beati Brunonis Patris nostri solemniter colere, et debita devotione celebrare, ejusque corpus et memoriam dignis in Domino laudibus prosequi et venerari et Officium conveniens in honorem ipsius agere et decantare, necnon commemorationem singulis diebus de eo facere, et alias, prout in desuper confectis litteris (nimirum Cardinalis Papiensis, quas § præced. dedi) plenius continetur.

767 Propterea ne tantam gratiam neglexisse videamur, ad Dei et ejusdem Patris nostri laudem

E Ast id, cum bullæ hujusmodi nec in ordinatione anni 1515,

F

qua, qui ex Pontificis concessionem licitus erat,

A dem et honorem, Ordinis incrementum, et nostram, nostrorumque omnium salutem, consolationem, et pacem, dictarum litterarum mentem et tenorem insequentes, volumus et ordinamus, quod de cætero annis singulis perpetuis futuris temporibus die sexta mensis Octobris, qua die idem Pater noster, carne solutus, beata fuit immortalitate vestitus, festum prædictum in omnibus et singulis domibus totius Ordinis nostri prædicti et earum ecclesiis seu capellis in honorem et sub nomine et vocabulo ejusdem beati Brunonis confessoris cum candelis solemniter celebretur, et ab omnibus et singulis Prioribus, monachis, conversis, et aliis personis dicti nostri Ordinis debita devotione colatur, ejusque corpus et memoria dignis in Domino laudibus veneretur, fiatque et decantetur de eo ipsa die sexta Octobris solemne Officium cum duodecim lectionibus, capitulo, refectorio, et cæteris caeremoniis, quæ in solemnibus festis candelarum solent observari, in hunc videlicet, qui sequitur, modum. Ad primas Vesperas Antiphona super Psalmos, Sint lumbi. Responsorium, « Beatus servus. » Ad Matutinas octo primæ lectiones, sermo beati Augustini episcopi, qui incipit: « Dominus noster Jesus Christus, » sicut in festo S. Martini. Quatuor vero ultimæ, Homilia beati Gregorii Papæ, quæ incipit: « Sancti Evangelii, » super Evangelio secundum Lucam: « Sint lumbi vestri, » sicut in festo S. Benedicti. Ad Missam dictum Evangelium: « Sint lumbi vestri. » Cætera omnia tam in Missa, utrisque Vesperis, Matutinis, quam cæteris Horis fiat sicut unius confessoris non episcopi, exceptis orationibus, quæ dicuntur prout infra in pede præsentis ordinationis sunt notatæ. Volumus pariter et ordinamus, quod in vigilia dicti festi fiat abstinencia et in die fiat sermo in capitulo monachorum et conversorum ad laudem ejusdem Sancti, et ad reformationem Ordinis, et cessetur ipsa die ab omnibus operibus, ut divinis laudibus facilius et devotius intendere valeamus.

sancto Patri suo cultum deferri statuerant,

768 Item ordinamus, quod dictum festum scribatur in Calendariis Ordinis sub dicta die sexta Octobris, et in Letaniis post sanctum Benedictum ponatur, scribatur, et ab inde dicatur « Sancte Bruno, ora pro nobis. » Item pariter Ordinarimus, quod singulis diebus, quibus cætera dicuntur solita suffragia in Matutinis et Vesperis, immediate post commemorationem sancti Joannis fiat de eo commemoratio in hunc modum. Antiphona, Similabo. Versus, Justum deduxit. Oratio, « Omnipotens sempiterne Deus, etc. Ut » per ejus intercessionem et merita divinam in » præsentem gratiam, et æternam in futuro gloriam » consequi mereamur. » Sequuntur Orationes ad Missam dicendæ, quarum prima dicitur in die ad utrasque Vesperas, Laudes et Tertiam et quotidie ad commemorationem in Matutinis et Vesperis. ORATIO. « Omnipotens sempiterne Deus » qui renuntiantibus sæculo mansiones paras in » cælo, immensam clementiam tuam humiliter » imploramus, ut intercedente beato Brunone » Confessore tuo, vota, quæ profitendo fecimus, » fideliter implere, et ad ea, quæ perseverantibus in te dignatus es promittere, valeamus » salubriter pervenire. Per. » SECRETA. « Sacramentum tibi Domine munus offerimus, majestatem » tuam suppliciter exorantes, ut per intercessionem et merita beati Brunonis Confessoris » tui, a peccatis omnibus et peccatorum omnium » Octobris Tomus III.

» penis absoluti, acceptum tibi sacrificium in » tuæ Passionis et nostræ Redemptionis memoriam offerre valeamus. Qui vivis. » COMPLENDA. « Per hæc sancta, quæ sumpsimus, Domine » Deus, piæ in nobis accende sanctæ Religionis » affectum, ut ejus, quem ut patrem in terris » colimus, vestigia insequentes, quod te donante » promisimus, te operante, implere, et cum vitæ » finis advenerit, ad te, qui via, veritas, et vita » es, pervenire mereamur. Qui vivis etc. »

769 Posterior, seu quæ anno 1316 fuit præscripta, his verbis concipitur: Ordinationem in præcedenti Capitulo factam circa celebrationem festi beati Brunonis Patris nostri confirmamus, et eam perpetuo in Ordine nostro observari volumus et mandamus, hoc addito, quod, sicut in Letaniis privatis, ita et in Conventualibus ponatur et scribatur, et ab inde dicatur: « Sancte » Bruno ora pro nobis. » Et in Martyrologio sub die sexta Octobris scribantur hæc verba: « In Calabria depositio beati Brunonis confessoris, primi Institutoris Ordinis Cartusienensis. » Et nihilominus ordinamus, quod de vita ejus noviter impressa legatur in refectorio singulis annis in singulis domibus Ordinis in dicto festo. *Duas has ordinationes, quæ e codice ordinationum, a capitulis generalibus conditarum, in titulo, his in capite præfixo, desumptæ notantur, cum ipsis autographis concordare testatur ipsemet, qui isdem subscribitur, reverendissimus Ordinis Cartusienensis minister generalis Stephanus Bielet. Expende modo, studiosè lector, duo ista jam recitata documenta, viæque dubito, quin futurum sit, ut fateare, in horum saltem posteriori Cartusianos generalis anno 1316 celebrati capituli Patres Pontificiarum, quibus S. Bruno canonizatus fuisset, litterarum facturos fuisse mentionem, si ad illorum hæc cognitionem venissent, missæque adeo, ut Tutinus verbis proxime recitatis memoriæ prodit, ad Ordinis Cartusienensis Generalem fuissent. Cum enim, qua Pontifex, publice Sanctum coli, vivæ dumtaxat vocis oraculo impertierat, facultatis mentionem in priori facere capituli generalis anni 1313 Patres non omiserint, quis Bullæ Pontificiæ, cultum Brunonis ecclesiasticum non tantum permittentis, sed etiam decernentis seu præcipientis, si bullam hujusmodi novissent, mentionem, arbitretur, capituli anni 1316 Patres facturos non fuisse in dictorum documentorum posteriori, quo confirmarunt, quod antea de cultu sancto Patri suo deferendo, cum is a Pontifice, non præceptus, sed permissus dumtaxat fuisset, statuerant?*

770 Ad hæc in posteriori e duabus recitatis ordinationibus, anno ex dictis 1316 condita, generalis capituli tunc celebrati Patres Bullæ Pontificiæ, a Leone decimo Papa ad Ordinis Cartusienensis Generalem missæ, qua hic Pontifex S. Brunonem canonizavit, non tantum non meminere, sed bullam hujusmodi a Leone ad Ordinis sui Generalem missam non fuisse, in hac ipsa ordinatione sua conjiciendi ansam præbent. Dum enim hæc, ut sanctus Ordinis sui Institutor Martyrologio inscribatur, præcipiunt, non cum Sancti, sed cum Beati dumtaxat titulo fieri id jubent, secus tamen verosimillime facturi, si Bullæ Pontificiæ vi, qua Bruno canonizatione saltem acquipollenti, ut vocant, canonizatus fuisset, Sancti titulum ei competere perspectum habuissent. Nec est, quod reponas, Brunonem in præfata ordinatione, utpote qua per voces hæc, sancte Bruno, ora pro nobis, in Letaniis conventualibus invocari jube-

AUCTORE C. B.

nec in altera, qua statutum hoc confirmarunt, anni 1316 ordinatione

E

F

Cartusiani meminere.

AUCTORE
C. B.

tur, Sancti titulo etiam condecorari; e caelibus enim, qui in Litaniis hujusmodi, publice recitari haud solitis, invocantur, tam ii, qui sunt, quam ii, qui non sunt, in Sanctorum album canonizatione seu formali seu aequipollenti relati, Sancti titulo solent affici. Verum demum etiam, nullius plane roboris esse, quae e capitularibus Cartusianorum ordinationibus contra assertam a Camillo Tutino, quam ad Ordinis Cartusiansis Generalem anno 1315 Leo X Papa miserit, canonizationis S. Brunonis bullam in medium hactenus adduximus; bullam equidem hujusmodi a Pontifice illo datam nunquam fuisse, ac proin nec ad Ordinis Cartusiansis Generalem missam, indubitatum esse vel idcirco debet, quod S. Bruno, Cartusianorum parens ac institutor, a Leone decimo canonizatione nec formali nec aequipollenti Sanctorum numero fuerit adscriptus, uti, quae jam nunc dicturus sum, manifestum efficiunt.

colique in universa Ecclesia modo, qui ad canonizationem requiruntur,

771 Ante omnia, ut, an vere Sanctus a Leone canonizatus fuerit, melius perspiciatur, quid et Canonizatio et Beatificatio sit, sicque quidnam hanc inter et illam discriminis intercedat, videamus. Canonizatio, ut Benedictus XIV De servorum Dei Beatificatione, et Beatorum Canonizatione lib. 1, cap. 41, num. 1 docet, duplex est, alia formalis, alia aequipollens. Formalis, quae fit a summo Pontifice, servata forma judiciali prolataque sententia, et observatis consuetis caeremoniis. Aequipollens, cum Dei servus, in antiqua cultus possessione existens, fama virtutum et miraculorum celebris, nulla prolata sententia nec servato ordine judiciali, omissisque consuetis caeremoniis, coli jubeatur in universa Ecclesia certo die per Officii et Missae recitationem celebrationemque, ritu etiam, contra ac in canonizationis formalis bullis (adi laudatum Benedicti XIV Opus lib. 1, cap. 58, num. 3 et seq.) fieri assolet, seu duplici seu semiduplici, quo fieri illud debeat, expresse ac nominatim, uti e variis canonizationis aequipollentis exemplis, a Benedicto XIV Operis, mox iterum citati, lib. 1, cap. 41 adductis, intelligitur, determinato seu praescripto, ulteriorique proinde (adi iterum laudatum Benedicti XIV Opus lib. 1, cap. 58, num. 3 et seq.) constitutione, ut Sanctus, qui canonizatione aequipollenti canonizatus fuit, ita coli possit, non requisita. Quod modo ad Beatificationem spectat, haec, non secus atque Canonizatio, in formalem atque aequipollentem dividitur: formalis quidem est, quando, praevia formali discussione virtutum et miraculorum, Pontifex indulget, ut servus Dei colatur, tamquam Beatus, in aliquo certo loco; aequipollens vero, cum summus Pontifex, praevia judiciali probatione famae virtutum et miraculorum, approbat sententiam latam a iudice ordinario vel delegato super casu excepto a decretis Urbani VIII. Ita quantum ad substantiam in Opere laudato lib. 1, cap. 42, num. 8 idem Benedictus XIV.

Leo Sanctum non praecipit, a vero alienum apparet.

772 In eo itaque Canonizatio seu formalis seu aequipollens a Beatificatione seu formali seu aequipollenti potissimum differt, quod Beatificatio permissionem dumtaxat, Canonizatio cultus praecipuum importet, itemque quod in Beatificatione cultus ad aliquam provinciam, diocesim, civitatem religiosamve familiam contrahatur, in Canonizatione ad Ecclesiam universam extendatur. Jam vero, cum haec ita habeant, ac maxime quidem cum in iis, quae ad Beatum, qui canonizatur, spectant, examinandis judicialis ordo seu forma ad Canonizationem formalem requiratur, Brunonem sane hac Sanctis non fuisse a Leone

adscriptum, manifestum est. Neque vero id quisquam contendit. Quod autem ad canonizationem aequipollentem pertinet, nec haec Brunonem Sanctis Leo adscripsit. Hunc enim in universa Ecclesia per Officium et Missae celebrationem coli, eo modo, quem canonizationis aequipollentis descriptio, num. praeced. data, includit, nunquam praecipit. Liqueat id ex eo, quod, quemadmodum in Appendice ad gloriam Sancti posthumam probabo, anno 1625 a Gregorio XV Papa, ut festum S. Brunonis... die sexta Octobris... in Missali et Breviario Romano reponi, Officiumque de eo semiduplex (verba sunt Bullae, a Gregorio hac de re data, infraque recitanda) ab omnibus ubique fidelibus recitari libere et licite posset ac valeret, Cartusianis supplicantibus, concessum demum fuerit: unde consequitur, ut enimvero, Sanctum in Universa Ecclesia per Officium et Missae celebrationem coli, eo modo, quem canonizationis aequipollentis descriptio, num. praeced. data, involvit, Leo X Papa jam antea haud praecipisset. Atque hinc, simulque ex ante dictis ulterius consequitur, ut nec Bullam, qua S. Brunonem canonizavit, anno 1315 dederit, nec ad Ordinis Cartusiansis Generalem miserit, contra ac verbis supra recitatis Camillus Tutinus tradit, alique nonnulli, ab eo, quantum opinor, in errorem inducti, hodieque existimant.

775 Porro cum Sanctus noster, qui ex jam dictis a Leone X canonizatus non fuit, non aliter, quam viva vocis oraculo, quo, ut cultu ecclesiastico officere eum possent, Cartusianis fuit concessum, a praefato Pontifice Beatis fuisse adscriptus inveniatur, non fuisse etiam id abs hoc factum Beatificatione formali, sed tantum aequipollenti, facile, quantum opinor, quisque intelliget partim e jam data tum formalis, tum aequipollentis Servorum Dei Beatificationis descriptione seu notitia, partim ex modo, quo in caelium honoribus S. Brunoni concedendis Leo Papa processisse asseritur tum a Blomenvenna huncque secuto Surio in concinnatis a se Sancti Vitis, tum ab Antonio S. R. E. Cardinali Papiensi in litteris supra huc transcriptis. Ad formalem enim (adi num. 771) Beatificationem formalem, quae huic praevia sit, virtutum miraculorumque Servi Dei, qui Beatis adscribendus proponitur, discussio requiritur; modus autem, quo Leo decimus in concedendis S. Brunoni caelium honoribus processit, sequens fuit: Cum hic Pontifex, cui, ut S. Brunonem festo annuo Officioque ecclesiastico honorandi quotidianamque de eo in precibus honorariis commemorationem faciendi facultatem Ordini Cartusiansi concedere dignaretur, Priores Cartusiani deputati, et Antonius S. R. E. Cardinalis Papiensis totius mox dicti Ordinis, cuius protector erat, nomine supplicabant, jam dudum de laudibus ac sanctitate ejusdem beati Confessoris plurima intellexisset, arbitratus dignum esse ac consonum rationi, ut, quem Deus in hoc saeculo tantis donis et gratiis insignivit, assumptum in caelis magis ac magis venerandum, et cui viventi dederat cor Omnipotens ad praecipua et legem vitae et disciplinae, eidem nunc apud thronum divinae gloriae existenti impendatur in terris debita devotionis obsequium, postulationi eorum libentissime consensit.

774 Ita supra jam data num. 739 et seqq. Antonii Cardinalis litterae. Nec ab hisce ea in re Blomenvenna, cui etiam in substantia Surius ad amissim consonat, multum abluat. En ejus

D

E

Nec Brunonem is Pontifex beatificatione formali,

F

sed tantum aequipollenti Beatis adscripsit.

A *huc spectantia verba. Sic habent*: Sanctissimus dominus noster (nimirum Leo decimus Papa) cum multorum relatione de eximia sanctitate beati Brunonis frequenter audisset, posthabita miraculorum inquisitione, indignum arbitratus est, eum, quem Deus tantis in hoc seculo ornasset donis et gratiis, nunc assumptum in caelis maximis non efferi praeconiis, et cui dedisset Omnipotens cor ad praecceptum et legem vitae et disciplinae, eidem nunc, apud thronum divinae gloriae quiescenti, debitae devotionis obsequium non impendi in terris. Et propterea non modo generose auctoritate Apostolica annuit, verum etiam voluit, ut in singulis domibus totius Ordinis Carthusiensis... festum sanctissimi Brunonis confessoris annis singulis die sexta Octobris... solemniter colatur, et congrua debitaque devotione celebretur. *Jam vero, cum Leo Papa non formalis virtutum miraculorumque discussione praemissa, sed sanctitatis duntaxat, uti e jam datis Antonii Cardinalis litterarum et Blomenvennae verbis intelligitur, fama impulsus, cultum ecclesiasticum, hisce itidem expressum, S. Brunoni deferri permiserit, manifestissimum sane est, formali id eum, utpote ad quam formalis virtutum miraculorumque discussio ex dictis requiritur, Beatificatione non fecisse, ac proin nec hac, sed tantum equipollenti, qualis tunc erat in usu, quaeque sententiae, a iudice ordinario vel delegato super excepto ab Urbani VIII decretis, utpote tum nondum existentibus, casu lata, approbationem Pontificiam non exigebat; Sanctum nostrum beatis fuisse adscriptum.*

Ipsa anno, quo id accidit, 1514 sacrum Sancti corpus,

775 Verum qualiscumque demum modus fuerit, quo Brunonem, sanctissimum Cartusianorum Institutorem, beatis adscribi, a Leone decimo, summo Pontifice, contigerit, fuit equidem ab hoc, ut illi caelium honores publice deferre possent; Cartusianis concessum. Nec dudum hi facultatem illam irritam esse siverunt. Etenim ut in singulis Ordinis sui domibus permissus a summo Pontifice cultus ab omnibus prorsus seu clericis seu conversis sancto Parenti suo deferretur, in capitulo generali, quod anno 1515, dictae facultatis concessionem proxime secuto, celebratum fuit, districte, quemadmodum ordinatio in hoc condita supraque huc transcripta fidem facit, statuerunt, jamque ab ipso anno 1514, quo concessa eis a Pontifice dicta facultas fuerat, corpus S. Brunonis e S. Mariae de Turri, quemadmodum, nemine eis hac in re contradicente, Tutinus in Historiae Ordinis Cartusiensis Prospectu pag. 156 aliique docent, ecclesia ad ecclesiam S. Stephani de nemore transtulerant. Id quidem loco cit. dictus Tutinus, eodem demum anno 1515, quo condita fuit in generali Ordinis Cartusiensis capitulo memorata ordinatio, factum scribit; verum quemadmodum hic scriptor, qui non prius, quam saeculo proximo elapso floruit, ac proin diu a re gesta absuit, in asserenda bulla, ad Cartusianos missa, qua Leo decimus Papa S. Brunonem canonizavit, hallucinatus ex dictis est, ita etiam hic in assignando anno, quo sacrae Sancti reliquiae ex ecclesia S. Mariae ad ecclesiam S. Stephani de nemore fuerint translatae, omni dubio procul hallucinatur. Blomenvenna enim, qui eo ipso tempore, quo memorata sacrarum Sancti reliquiarum translatio contigit, in vivis existit, Cartusiaeque Colontensis (adi in Chronologico Ordinis Cartusiensis Theatro Morotium et in Bibliotheca Cartusiana Petreium) Priorem egit, fuisse illum jam inde ab anno 1514 factam, in contexta a se S. Bru-

nonis Vita e Matthaei, Cartusiae Bononiensis Prioris, qui rei gesta interfuerat, relatione memoriae prodit, omnesque prorsus scriptores alios, de re illa tractantes, quos quidem viderim, sibi consentientes habet.

776 Verba, quibus Blomenvenna dictam translationem anno 1514 e laudati Bononiensis Prioris, qui praesens huic adfuerat, testimonio affigit, sequentia haec sunt: Anno Domini... mxxiv dominus Mathaeus, Prior domus Bononiae, qui et ipse ad negotium supra dictum (restitutionem monasterii S. Stephani) urgendum deputatus fuerat, cum translationi ossium sancti Brunonis personaliter interesset, sacrum illius caput, ne cum ossibus altari imponeretur, tenebat in manibus; turbis vero congregatis et amantissimi sui Patroni sanctis reliquiis privari formidantibus, satisfacere dicendo, opus, sacrum caput, ab ossibus segregatum, auro et argento vestiri lapidibusque pretiosis ornari: atque ita diligentis custodiae suspicionem ipsis auferens, ex speciali licentia summi Pontificis partem aliquam capitis detraxit, et aliis communicavit, et praecipue venerabili patri Gregorio, Priori domus Friburgensis, portionem modicam de eodem capite dedit anno Domini mxxv tempore capituli generalis, quam ille, minutatim dividens, per domos provinciae Rheni, sibi tamquam visitatori principali commissas, distribuit. Quia vero sanctus Bruno natione Coloniensis fuit, praefatus dominus Mathaeus reservaverat portionem parvam de eodem capite pro Priore domus Coloniae, eique in praesentia reverendi Prioris Majoris Carthuae donavit plurimum gaudenti et devotione magna suscipienti anno mxxvi; qui Coloniam reversus eodem anno pretiosissimum gratissimumque sibi munus in ecclesia domus suae deposuit die Inventionis sancti Stephani; pulveres vero, ex divisione decedentes, distribuit domibus provinciae Teuthoniae, scilicet sancti Salvatoris prope Trajectum, sanctae Mariae in Monichusen, sancti Andreae prope Amsterdam, et sancti Bartholomaei prope Delft.

777 Translatum est autem corpus sancti Brunonis anno Domini mxxiv per dominum Joannem Rufi abbatem, et, ut mihi retulit dominus Mathaeus, de quo supra, impositum majori altari, ex candido marmore constructo, circumposito tabulato spissitudinis quatuor digitorum, crate etiam ferrea undique girante ipsum altare, cujus etiam mensa est de marmore candido. Est autem altare istud locatum in capite ecclesiae sancti Stephani de Busco. Ita ille, apertissime sane docens, sacrum S. Brunonis corpus anno 1514 fuisse translatum. Nec hoc tantum e recitatis Blomenvennae verbis habemus, verum etiam per Joannem Rufi abbatem, qui melius fortassis a Surio aliisque Joannes abbas S. Rufi vocatur, translationem fuisse peractam, eique etiam Matthaeum, Cartusiae Bononiensis Priorem, interfuisse. Ait porro in Sancti Vita a se conscripta cap. 35 Zanottius, solemnitati isti non tantum hunc, verum etiam Neapolitanam, Claromontanam in Basilicata regni Neapolitani provinciam, Mantuanam et Romanam Cartusiarum Priores praesentes adstulisse. Et vero, licet id scriptoris synchroni aequalisve testimonio confirmatum nusquam inveniam, vel ex eo tamen, quod iidem Priores, ut Turritanum S. Stephani monasterium Ordini suo restituendum curarent, deputati antea fuerint, verosimillimum autumo. Sed haec de

AUCTORE
C. B.

uti e Prioris
Bononiensis,
qui rei gesta
interfuit, re-
latione

E

Blomenvenna
hic docet, fuit
translatum,
annoque 1515
cum Priore
Friburgensi
F

ACTORE
C. B.

de iis, quæ ad sacri thesauri translationem spectant, dixisse sufficiat; nunc de hoc ipso nonnulla dicamus. Ex eo, dum solemnitas ista perageretur, per Matthæum, Cartusie Bononiensis Priorem, capitis partem fuisse modo, quem exponit, decerpit, Blomenvenna verbis proxime datis docet, uti etiam partis illius portionem unam Gregorio, Cartusie Friburgensis Priori, anno 1315 alteramque Cartusie Coloniensis Priori anno 1316 a laudato Matthæo, Cartusianorum Bononiensium Priore, fuisse donatam.

ac altero anno post eum Coloniensi sacri thesauri pars fuit communicata;

778 Ac Prior quidem Coloniensis, cui sacrum hoc donum fuit collatum, ipsemet, qui isthæc in litteras mittit, quique, quod Leida seu Lugduni Batavorum natus sit, Leidensis etiam a patria nominatus non raro invenitur, Blomenvenna exstitit, uti liquet tum ex tempore, quo Cartusie Coloniensi a Petro et Morotio præfuisse memoratur, tum ex Surio, qui, eadem, quæ verbis jam datis Blomenvenna, in conscripta a se Sancti nostri Vita memorans, sequentia prodit memorie:

B Leidensi, Carthusie Coloniensis Priori, cui minus illud fuit longe gratissimum, quique domum reversus anno mxxvi donum pretiosissimum in ecclesia Cartusie Coloniensis die iii Augusti reverenter deposuit. Ita Surius. Verum qui factum, ut Matthæus, Cartusie Bononiensis Prior, capitis S. Brunonis portionem Gregorio, Cartusie Friburgensis Priori, provincieque Rheni visitatori anno 1313, uti Blomenvenna verbis recitatis testatur, in generali Ordinis Cartusiensis capitulo, de more in Cartusia celebrato, impertierit, nec tamen eodem tempore partem capitis, Cartusie Coloniensis, quæ et ipsa in Rheni provincia sita est, destinata, Blomenvenna, qui etiam tunc provincie Rheni visitator erat, in manus tradiderit? Cum e duobus singularum Ordinis Cartusiensis provinciarum visitatoribus unus dumtaxat, uti in Opere, quod Ordinis Cartusiensis Annales inscripsit, Innocentius le Masson lib. iii, cap. 22 docet, ad capitulum generale, in Cartusia Majori celebrandum, teneatur quotannis accedere, capituloque generali anni 1313 Gregorius, Cartusie Friburgensis Prior, tamquam dicte Rheni provincie visitator, interfuerit, facile intelligitur, qui factum esse queat, ut Blomenvenna, licet et ipse provincie Rheni visitator esset, capitulo generali anno 1313 non interfuerit, utque adeo ipsi Matthæus, Cartusie Bononiensis Prior, partem capitis S. Brunonis portionem, quam Cartusie Coloniensi, quod in hac civitate natus Sanctus esset, destinaret, ante annum 1316 in manus non tradiderit, seu ad illud usque tempus, quo illum capitulo generali interfuturum sciebat, in manus tradendam reservavit.

stierat autem Francisco a Puteo, Cartusie Majoris Priori.

779 Porro translationis Sancti nostri occasione non tantum sacrorum ejus lipsanorum partem Cartusie Friburgensis Prior, alteramque Coloniensis Cartusie Prior, qui cum alijs Provinciarum Rheni et Teulonie seu Belgii Cartusis, ut Blomenvenna etiam verbis supra huc transcriptis docet, sacrum donum communicarunt, obtinere; verum etiam e sacro Cartusiensium Ordine alii non pauci, ut dubitandum non apparet. Ac imprimis quidem Cartusie Parisiensis alumni ostendunt, quod hodieque, ut Bailletus tom. III Vitæ col. 91 docet, ad pedem statue, Brunonem exhibentis, cernitur, sibi impetraverit. At vero Zanottius in contexta a se Sancti Vita cap. 55

assertionem præterea huc facientem suppeditat, quæ, an veritati consonet, animi pendeo. Ait enim, eo ipso tempore, quo sacrum Sancti nostri corpus transferri contigit, Jacobum de Aragonia, Cartusie Neapolitanæ Priorem, e S. Brunonis corpore inferioris mandibulæ partem una cum duobus dentibus, facta sibi ad hoc a Pontifice facultate, cepisse, sacraque illa lipsana ad Franciscum a Puteo, Cartusie Majoris Priorem, qui ad solemnem Sancto cultum procurandum non parum contulerat, dono misisse; Blomenvenna autem, qui ex jam dictis rei gesta fuit æqualis, eamque etiam e Matthæo, Cartusie Bononiensis Priore, qui Sancti translationi præsens adstitit, verosimiliter audivit, sacrum illud donum Francisco a Puteo, Cartusie Majoris Priori, citius, quam anno 1314, factum fuisse, idque ei non dono missum, sed ab ipsomet Jacobo de Aragonia, Cartusie Neapolitanæ Priore, coram oblatum fuisse, memorie prodit.

780 En ejus huc facientia verba. Cum negotium, inquit, hujus restitutionis (Calabrini scilicet S. Stephani monasterii) urgeretur seu tractaretur, tempore, quo capitulum generale Cartusie celebrabatur, venit Prior domus Neapolitanæ, cui negotium hoc commissum erat, et præsentavit reverendo patri domino Francisco, Priori domus Majoris Carthusie, partem mandibulæ cum duobus dentibus sancti Brunonis, narravitque cunctis audire cupientibus, abbates domus sancti Stephani, in qua sacrum corpus beati Brunonis requiescit, tanta diligentia sacras reliquias ejusdem metu Carthusiensium, ne scilicet illud substraherent, custodivisse, ut, ossibus separatis atque ad diversa secretiora loca repositis, eisdemque locis sæpe mutatis, nemo scire posset, ubi sacræ essent reliquie, præter abbatem et alium fide dignum. Hactenus ille. Atque his quidem suis verbis, ut consideranti patebit, apertissime tradit, Sancti mandibulam una cum duobus ejus dentibus ad Puteanum, Majoris Cartusie Priorem, a Neapolitanorum Cartusianorum Priore dono non fuisse submissam, sed hunc ipsum, contra ac Zanottius scribit, dicte Cartusie Majoris Priori, cum capitulo generalis tempore præsens ei adesset, sacrum illud munus obtulisse; quod autem ad tempus, quo rex occidit, spectat, tunc eam, cum, ut S. Stephani monasterium Ordini suo restitueretur, Carthusiani instarent, gestam scribit, ac proin atqueam id hisce restitutum fuisset. Jam vero cum restitutionis hujus negotium anno 1314 mense Februario ex supra dictis Pontificii decreti, anno 1315 dati, quo ea fieri jubebatur, executione terminatum fuerit, tuncque generale anni 1314 Cartusianorum capitulum, cujus tempore Jacobus, Neapolitanus Prior, præfatum sacrum donum Francisco a Puteo offerre potuerit, celebratum certe (neque enim ante Pascha generalia sua capitula Cartusiani unquam habent) nondum fuisset, ex iis sane, quæ Blomenvenna verbis recitatis scribit, consecrarium omnino est, ut ante annum 1314, contra ac Zanottius tradit, Sancti nostri mandibulam una cum duobus ejus dentibus Francisco a Puteo, Cartusie Majoris Priori, per Jacobum, Neapolitanæ Cartusie Priorem, offerri contigerit.

781 Ast, inquit, cum Cistercienses, dum penes ipsos esset S. Stephani monasterium, studiose admodum ac callide, quemadmodum ex ipsomet recitatis Blomenvenna verbis intelligitur, sacra S. Brunonis ossa occultaverit, qui factum, ut ex hisce mandibulam, quam una cum duobus Sancti dentibus

uti e Blomenvenna statuendum apparet.

E

F

sacrorum ossium pars ante annum 1314 donata.

A dentibus Cartusie Majoris Priori dono daret, Jacobus, Cartusie Neapolitanæ Prior, antequam monasterium illud Cartusianis restitutum esset, obtinuerit? Fateor, est sane, cur nodus hic solutu appareat difficilis. Attamen cum locus, quo S. Brunonis corpus, aut, si mavis, sacra ejus ossa essent recondita, Antonio Sabino, honorum omnium ac redituum monasterii S. Stephani procuratori seu prefecto per Cardinalem de Aragonia, commendatarium hujus abbatem, constituto, jam inde ab anno 1515, si Tutinus recte nolet, aut etiam, si Zanottio fides sit, jam inde ab anno 1502 divinitus fuerit revelatus, fieri potest, ut mandibulam ex iis duosque dentes ante annum 1514 a dicto Cardinali, qui bene erga Cartustianos erat affectus, Jacobus, Cartusie Neapolitanæ Prior, affinitate cum eo conjunctus, acceperit. Quod cum ita sit, mandibulam S. Brunonis cum duobus ejus dentibus ante annum 1514 Francisco a Puteo, Cartusie Majoris Priori, datam fuisse, ob ea, quæ Blumenvenna, auctor synchronus, ea de re memorie prodit, verosimilius, quam oppositum, a Zanottio, auctore recentiore, traditum, mihi apparet, licet interim huic etiam suffragetur Camillus Tutinus, in *Historia Ordinis Cartusienis Prospectu* scribens, anno 1514 reliquias aliquot, de Brunonis corpore collectas, Carthusiis Majori, Coloniensi et Parisiensi distributas fuisse: cum enim is scriptor, quantum ad Sancti reliquias, quas Coloniensis Carthusia anno 1514 obtinuerit, ex jam supra dictis certo erret, pondus iis, quæ de tempore, quo Sancti mandibula una cum duobus ejus dentibus Francisco a Puteo seu Cartusie Majori tradita fuerit, Zanottius in litteras mittit, addere non potest.

modoque, quæ ex his in Calabria supersunt, honorifice ibi servantur.

782 Ceterum etsi quidem, quæ de tempore ac modo, quo capitibus S. Brunonis mandibulam una cum duobus dentibus a Jacobo de Aragonia, Cartusie Neapolitanæ Priore, Franciscus a Puteo, Cartusie Majoris Prior, obtinuerit, Zanottius in litteras mittit, pro certis atque indubitatis, uti jam dicta probant, haberi haud queant, ei tamen, residuum capitibus S. Brunonis partem, herme argenteo, Sanctum representanti, inclusam, in Calabria S. Stephani monasterio honorifice hodieque asservari, lucubrationis suæ sæpissime laudatæ cap. 55 proxime cit. asserenti, absque ullo scrupulo assentiendum apparet. Præterquam enim quod Mattheus, Cartusie Bononiensis, Prior, sacrum Sancti caput, a reliquis ossibus sejunctum, auro et argento vestiendum, gemmisque ornandum esse, populo adstanti, ut Blumenvenna verbis supra recitatis docet, in Sancti translatione declaravit, scriptor ille e Calabria monumentis, quæ sæpissime laudat, certo rescire potuit, quæ ea de re memorie prodit. Atque vel hinc dubitandum etiam non est, quin veritati consonet, quod de reliquo Sancti corpore in S. Stephani monasterio sub magnifico altari in arca marmorea hodieque asservato e Calabria pariter, quantum opinor, monumentis loco cit. docet, licet interim hæc in rebus, ab ætate nostra remotioribus, fidem indubitatum facere non possint, hincque non pauca, quæ ex hisce Zanottius hausit, quæque data opera confutare operæ pretium non erat, asserta silentio prætereunda seu negligenda in Commentarii hujus decursu duxerim, non secus ac nonnulla alia, quæ ab aliis scriptoribus recentioribus traduntur, nec sat probato veritatis aut etiam verisimilitudinis fundamento suffulta arbitratus sum.

VITA ANTIQUIOR,

Auctore primorum quinque Cartusie Priorum chronologo anonymo,

Ex antiquissimo bibliothecæ Cartusianorum Colonien-sium Ms. deprompta a.

CAPUT UNICUM.

Occasio conversionis S. Brunonis; solitudinem petere statuit, alios in idem propositum attrahit, Gratianopolim pergit, in Cartusie eremum secedit, ad Pontificem, ex hac evocatus, se confert, solitudinem repetendi facultatem ab eo impetrat, in Turritanam Calabriae eremum se abdit, ibique moritur.

ANNO Dominicæ Incarnationis MLXXXII vel circa illum, dum solemne studium floreret Parisiis, præcipue in Philosophia et Theologia, et Jure Canonico, sicut generaliter consuevit, tale prodigium ibi dicitur accidisse. Quidam enim doctor præcipuus, et vita, ut videbatur, fama atque doctrina et scientia inter omnes doctores Parisienses excellenter honoratus, et mirabiliter gratosus, gravi et ultima infirmitate præventus, non diu decumbens, diem clausit extremum.

2 Cumque tota die, qua defunctus est, more Parisiensi in aula, funere in feretro decumbente, fuissent continue decantata divina Officia, in crastino mane, congregata ibidem Universitate Parisiensi tam scholarium quam doctorum, ut tam honorabili viro solemnem et honorabilem præberent funeralis Officii sepulturam, cum reverendi viri feretrum, in quo funus jacebat, vellent elevare ad ecclesiam deferendum, subito, cunctis stupentibus, qui mortuus videbatur et erat, elevato capite, resedit in feretro, et, omnibus audientibus, alta et terribili voce clamabat: Justo Dei JUDICIO ACCUSATUS SUM, et, hoc dicto, caput deposuit, et decubuit mortuus, sicut prius.

Doctor Parisiensis clarissimi nominis, qui obierat.

F primo se accusatum.

b

dein judicatum.

3 Qua voce cuncti attoniti et territi deliberraverunt, ipsum illo die nullo modo fore sepe-liendum, sed usque in crastinum reservandum. Mane ergo sequenti cum multitudo maxima convenisset, et dictum funus, sicut prius, vellent ad ecclesiam deportare, defunctus, sicut prius,